

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2TdoV/5/2019
Identifikačné číslo spisu:	9515100028
Dátum vydania rozhodnutia:	26.08.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Hatala
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:9515100028.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Hatalu a sudcov JUDr. Juraja Klimenta, JUDr. Aleny Šiškovéj, JUDr. Pavla Farkaša a JUDr. Martina Bargela v trestnej veci obvinenej B. J. P. pre pokus obzvlášť závažného zločinu podvodu spolupáchateľstvom podľa § 14, § 20, § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a) Tr. zák. a iné, prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 26. augusta 2019 v Bratislave dovolanie obvinenej B. J. P., podané prostredníctvom obhajcu JUDr. Martina Jánskeho, proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica z 28. februára 2017, sp. zn. BB-4T/5/2015, a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. b) Tr. por. dovolanie obvinenej B. J. P. sa odmieta.

Odôvodnenie

Špecializovaný trestný súd, pracovisko Banská Bystrica (ďalej aj „súd prvého stupňa“) rozsudkom z 28. februára 2017, sp. zn. BB-4T/5/5015 uznal obvinenú B. J. P. za vinnú zo spolupáchateľstva pokusu obzvlášť závažného zločinu podvodu podľa § 20, § 14 ods. 1 k § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a) Tr. zák. v jednočinnom súbehu so zločinom falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate, úradnej uzávery, úradného znaku a úradnej značky podľa § 352 ods. 1, ods. 5 Tr. zák. na skutkovom základe, že

dňa 28. marca 2008 na notárskom úrade JUDr. V. Y. v Bratislave, na X. č. X preukázala svoju totožnosť falošným občianskym preukazom Českej republiky č. XXXXXXXXXX s osobnými údajmi H. G. Y. aj so svojou fotografiou a pod takouto identitou podpísala kúpnu zmluvu v mene predávajúcej H. G. Y., pričom Centrálny register osvedčených podpisov (ďalej len „register“) pridelil podpisu poradové č. O XXXXXX/XXXX, a za spoločnej účasti nezistenej osoby pod identitou a v mene predávajúcej J.. E. L. pod poradovým číslom z registra S. podpísala rovnakú kúpnu zmluvu, ktorou H. G. V. a J.. E. L. predali spoločnosti G., s.r.o., so sídlom F. XXX, zastúpenej konateľom K. F., pozemky parc. O., XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X a XXXX/X, zapísané na liste vlastníctva č. XXXX vedenom na Správe katastra pre hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislavu (ďalej len „správa katastra“) pre okres Bratislava IV, obec Bratislava - miestna časť Devínska Nová Ves, katastrálne územie Devínska Nová Ves, za cenu 2 680 000,- slovenských korún, pričom trhovú hodnotu

týchto pozemkov predstavovala 955 300 000,- slovenských korún (37 710 150,- Eur) a dňa 31. marca 2008 podali návrh na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností, avšak správa katastra v katastrálnom konaní spisovej značky V-8783/08, rozhodnutím zo dňa 29. júna 2009, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 13. augusta 2009, zamietla tento návrh.

Súd prvého stupňa obvinenej za to uložil podľa § 221 ods. 4 Tr. zák., § 42 ods. 1 Tr. zák., § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák., § 36 písm. j), písm. l) Tr. zák., § 37 písm. h) Tr. zák., § 39 ods. 2 písm. a), ods. 3 písm. c) Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov, na ktorého výkon bola zaradená do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia (§ 48 ods. 4 Tr. zák.) a ochranný dohľad na dobu 1 (jeden) rok (§ 76 ods. 1 Tr. zák., § 78 ods. 1 Tr. zák.).

Obvinená a prokurátor sa vzdali práva podať odvolanie, preto predseda senátu súdu prvého stupňa vyhotovil zjednodušený písomný rozsudok, ktorý neobsahoval odôvodnenie.

Proti rozsudku podala obvinená 23. mája 2019, prostredníctvom ustanoveného obhajcu JUDr. Martina Jánskeho, dovolanie z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., t. j. že zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Obvinená vzhľadom na porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom v konaní vyšetrovateľa, ktorý jej v prípravnom konaní neumožnil preštudovanie vyšetrovacieho spisu. Z vyšetrovacieho záznamu o preštudovaní vyšetrovacieho spisu vyplynulo, že úkon sa mal uskutočniť 8. septembra 2014 v čase od 15.15 hod. do 16.00 hod. a 9. septembra 2014 od 9.00 hod. do 14.00 hod. Obvinená sa úkonu nezúčastnila, pričom 2. septembra 2014 mala byť vyzvozená telefonicky a následne aj poštou [zásielka jej bola doručovaná 9. septembra 2014 a doručená 16. septembra 2019 (správne má byť 2014 - pozn. dovolacieho súdu), t. j. až po termíne uskutočnenia úkonu]. S ohľadom na poštové doručovanie upovedomenia možno telefonické vyzovnenie považovať za nedostatočné. Zároveň v spise absentuje dôkaz o vzdaní sa obvinenej práva na preštudovanie vyšetrovacieho spisu, ako aj o poučení o takejto možnosti a práve podať návrhy na doplnenie vyšetrovania. V súvislosti s preštudovaním vyšetrovacieho spisu poukázala na skutočnosť, že nemala naplánované preštudovanie spisu v rovnaký deň ako jej obhajca. Obvinená ďalej žiadala o preskúmanie zákonnosti vykonania niektorých procesných úkonov uskutočnených bez prítomnosti obhajcu.

V ďalšej časti dovolania namietla neskončenie vyšetrovania v lehotách uvedených v ustanovení § 209 Tr. por., začatie trestného stíhania a vznesenie obvinenia pre jednotlivý útok ako samostatný skutok formou spolupáchateľstva bez obvinenia iných osôb, pričom konanie obvinenej sa skôr javí ako čiastkový útok pokračovacieho trestného činu za účasti ďalších osôb. Vzhľadom na iné prebiehajúce trestné konanie o obdobnej trestnej činnosti nemalo byť pre predmetný skutok začaté trestné stíhanie a obvinenej vznesené obvinenie.

Obvinená taktiež poukázala na nesprávnu právnu kvalifikáciu (skutok, za ktorý bola uznaná za vinnú, nebol v skutkovej vete obžaloby ani rozsudku vymedzený tak, aby zodpovedal objektívnej stránke skutkovej podstaty trestného činu falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate, úradnej uzávery, úradného znaku a úradnej značky podľa § 352 Tr. zák.). Následne nemohlo dôjsť k jednočinnému súbehu s obzvlášť závažným zločinom podvodu podľa § 20, § 14 ods. 1 k ustanoveniu § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a) Tr. zák. Nakoľko nedostatky prípravného konania neboli odstránené v rámci preskúmania, resp. predbežného prejednávania obžaloby, ani v konaní pred súdom, došlo k závažnému zásahu do práva obvinenej na obhajobu.

V závere podania obvinená zrekapitulovala okolnosti predchádzajúce prijatiu jej vyhlásenia podľa § 257 ods. 7 Tr. por. v zmysle ustanovenia § 257 ods. 1 písm. c) Tr. por. s tým, že namietla nesplnenie podmienok na prijatie vyhlásenia. Napriek jej vyhláseniu, že nepopiera spáchanie skutku [§ 257 ods. 1 písm. c) Tr. por.], súd primerane nemodifikoval otázku podľa ustanovenia § 333 ods. 3 písm. h) Tr. por. Keďže vyhlásenie obvinenej podľa ustanovenia § 257 ods. 4 Tr. por. nebolo z materiálneho hľadiska

priznaním alebo uznaním viny, súd mal otázku v súlade s ustanovením § 257 ods. 5 Tr. por. primerane modifikovať (či nepopiera spáchanie skutku). Súd nemal prijať vyhlásenie obvinenej, ale vykonať dokazovanie ohľadne viny. Konaním súdu preto došlo k porušeniu práva na obhajobu zásadným spôsobom.

Dovolaciemu súdu navrhla, aby vyslovil porušenie zákona v ustanoveniach § 208 Tr. por., § 213 Tr. por., § 234 ods. 1, ods. 2 Tr. por., § 243 Tr. por., § 244 ods. 1 písm. h) Tr. por., § 257 ods. 4, ods. 5, ods. 7, ods. 8 Tr. por., § 333 ods. 3 písm. h) Tr. por., § 20 Tr. zák., § 122 ods. 9, ods. 10 Tr. zák., čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v neprospech obvinenej. Napadnutý rozsudok zrušil a Špecializovanému trestnému súdu prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Dovolanie bolo 28. mája 2019 zaslané na vyjadrenie prokurátorovi Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, ktorý na podanie nereagoval.

Dovolanie obvinenej bolo Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „Najvyšší súd“) predložené 26. júna 2019.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) bez preskúmania veci zistil, že dovolanie obvinenej bolo podané v zákonnej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.), spĺňa podmienky podľa § 373 ods. 1 Tr. por., ako aj obsahové náležitosti uvedené v § 374 Tr. por., avšak dovolanie je potrebné odmietnuť, pretože bolo podané neoprávnenou osobou.

Podľa § 257 ods. 1 Tr. por. po prednesení obžaloby predseda senátu poučí obžalovaného o jeho práve urobiť niektoré z vyhlásení, že

- a) je nevinný,
- b) je vinný zo spáchania skutku alebo niektorého zo skutkov uvedených v obžalobe,
- c) nepopiera spáchanie skutku alebo niektorého zo skutkov uvedených v obžalobe.

Podľa § 257 ods. 4 Tr. por. ak to vyžadujú okolnosti prípadu, záujem verejnosti alebo obžalovaného, môže súd obžalovanému povoliť, aby namiesto vyhlásenia, že je vinný, vyhlásil, že nepopiera spáchanie skutku uvedeného v obžalobe, ktoré súd pre potreby ďalšieho konania a rozhodnutia bude považovať za priznanie spáchania skutku. O tom musí byť obžalovaný poučený.

Podľa § 257 ods. 5 Tr. por. ak obžalovaný na hlavnom pojednávaní vyhlásil, že je vinný zo spáchania skutku alebo niektorého zo skutkov uvedených v obžalobe alebo urobil vyhlásenie podľa odseku 4, súd v tomto rozsahu postupuje primerane podľa § 333 ods. 3 písm. c), d), f), g) a h) a zároveň obžalovaného poučí, že súdom prijaté vyhlásenie o vine, ako aj súdom prijaté vyhlásenie, že nepopiera spáchanie skutku uvedeného v obžalobe, je neodvolateľné a v tomto rozsahu nenapadnuteľné odvolaním ani dovolaním okrem dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c).

Podľa § 257 ods. 7 Tr. por. súd po vyhlásení obžalovaného podľa odseku 5 rozhodne uznesením, či toto vyhlásenie obžalovaného prijíma alebo neprijíma.

Zo spisu vyplýva, že po prednese obžaloby a poučení podľa § 257 ods. 2, ods. 4, ods. 5 a ods. 8 Tr. por. spravila obvinená na hlavnom pojednávaní konanom 22. marca 2016 vyhlásenie, že spáchanie skutku nepopiera (č. l. 1000), pričom na všetky relevantné otázky kladené predsedom senátu v zmysle ustanovenia § 333 ods. 3 Tr. por. odpovedala kladne. Po poučení obvinenej o neodvolateľnosti a dôsledkoch vyhlásenia v zmysle ustanovenia § 257 ods. 5 Tr. por., ako aj súhlasných prejavoch zúčastnených procesných strán, súd prvého stupňa podľa § 257 ods. 7 Tr. por. vyhlásenie obvinenej v zmysle ustanovenia § 257 ods. 1 písm. c) Tr. por. prijal (č. l. 1002). Zároveň vyhlásil, že v rozsahu, v akom sa obvinená priznala k spáchaniu skutku, dokazovanie nevykoná a vykonávajú sa len dôkazy súvisiace s výrok o treste, náhrade škody alebo ochrannom opatrení.

Obvinená bola na hlavnom pojednávaní, ako aj v písomnom vyhotovení rozsudku poučená o možnosti podania dovolania proti výroku o vine, a to len z dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.

Napriek tomu, že obvinená uplatnila dovolací dôvod v zmysle poučenia, dovolací súd v súlade s judikatúrou Najvyššieho súdu dospel k záveru, že obvinená nie je osobou oprávnenou na podanie dovolania do výroku o vine (vo vzťahu k výroku o treste by obvinená bola oprávnenou osobou, ak by sa nevzdala odvolania a bolo by o ňom, resp. o opravnom prostriedku prokurátora rozhodnuté).

Dovolací súd pritom vychádzal z prvého odseku judikátu R 12/2017 (uverejneného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 1/2017), podľa ktorého: „Ustanovenie § 257 ods. 5 a ustanovenie § 334 ods. 4 Trestného poriadku nemožno vykladať izolovane, ale v súhrne s ďalšími ustanoveniami upravujúcimi postup v konaní o dovolaní, a to ustanoveniami § 369 ods. 1 a ods. 2 a § 372 ods. 1 (veta prvá) Trestného poriadku. V zmysle uvedeného, proti rozsudku, ktorý bol vyhlásený po prijatí vyhlásenia obvineného o priznaní viny (§ 257 ods. 5 Trestného poriadku) a proti rozsudku, ktorým súd schválil dohodu o vine a treste (§ 334 ods. 4 Trestného poriadku) dovolanie môže podať len minister spravodlivosti, a to na podnet obvineného alebo na podnet inej osoby (§ 369 ods. 1, § 371 ods. 1 písm. c), § 372 ods. 1 Trestného poriadku).“

Obvinená na hlavnom pojednávaní vyhlásila, že nepopiera spáchanie skutku. Takéto vyhlásenie sa v zmysle ustanovenia § 257 ods. 4 Tr. por. považuje na účely ďalšieho konania za priznanie viny, o čom bola obvinená riadne poučená. Následne vydaný rozsudok možno preto považovať za rozsudok, ktorý bol vyhlásený po prijatí vyhlásenia obvinenej o priznaní viny (§ 257 ods. 5 Tr. por.). Na podanie dovolania proti takémuto rozsudku je potom oprávnený len minister spravodlivosti, ktorý koná na podnet obvineného, resp. iných osôb.

Podľa § 369 ods. 1 Tr. por. dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 podá minister spravodlivosti len na podnet. Podnet môže podať osoba, ktorej tento zákon nepriznáva právo na podanie dovolania okrem osoby, ktorá nespĺňa podmienku dovolania uvedenú v § 372 ods. 1.

Podľa § 369 ods. 2 Tr. por. proti právoplatnému rozhodnutiu súdu druhého stupňa môže podať dovolanie z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1

- a) generálny prokurátor proti ktorémukoľvek výroku,
- b) obvinený vo svoj prospech proti výroku, ktorý sa ho priamo týka.

Podľa § 372 ods. 1 Tr. por. oprávnené osoby okrem ministra spravodlivosti môžu podať dovolanie len vtedy, ak využili svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok a o ňom bolo rozhodnuté. Obvinený a osoby uvedené v § 369 ods. 5 môžu podať dovolanie aj vtedy, ak riadny opravný prostriedok podal prokurátor alebo poškodený a odvolací súd rozhodol v neprospech obvineného. Generálny prokurátor môže podať dovolanie aj vtedy, ak riadny opravný prostriedok podal obvinený a odvolací súd rozhodol v jeho prospech.

Z citovaných ustanovení vyplýva, že obvinený (ako aj prokurátor) by mohol podať dovolanie len proti právoplatnému rozhodnutiu súdu druhého stupňa. Výrok o vine rozsudku vyhláseného po prijatí vyhlásenia o vine však nepodlieha prieskumu odvolacieho súdu. To má za následok nemožnosť podania odvolania do výroku o vine (ani prokurátorom), a tým splnenia podmienok uvedených v ustanoveniach § 369 ods. 2 Tr. por. a § 372 ods. 1 Tr. por.

Trestný poriadok naopak neviaže podanie dovolania zo strany ministra spravodlivosti na vykonanie odvolacieho konania. Minister spravodlivosti je preto oprávnený (na podnet) napádať aj prvostupňové rozhodnutia, proti ktorým Trestný poriadok pripúšťa mimoriadny opravný prostriedok. Medzi takéto rozhodnutia patrí i rozsudok, ktorý bol vyhlásený po prijatí vyhlásenia obvinenej o priznaní viny.

Nad rámec považuje dovolací súd za potrebné uviesť, že obvinená a prokurátor sa po vyhlásení rozsudku, resp. v lehote na podanie opravného prostriedku vzdali práva podať odvolanie, preto predmetné rozhodnutie by nebolo možné napadnúť dovolaním ani vo výrokoch o treste a ochrannom opatrení.

Nakoľko dovolanie obvinenej smeruje proti výroku rozhodnutia, proti ktorému dovolanie môže podať len minister spravodlivosti, Najvyšší súd dovolanie obvinenej B. J. P. odmietol na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. b) Tr. por. bez preskúmania veci.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.